

<https://doi.org/10.31861/mediaforum.2024.14.383-398>

УДК: 327.5 (341.3)

© Віра Бурдяк¹

© Тетяна Федорчак²

ЧЕСЬКА ІНІЦІАТИВА ЩОДО БОЄПРИПАСІВ УКРАЇНИ – СУТТЄВА ДОПОМОГА ДЛЯ ПЕРЕМОГИ НАД РОСІЄЮ

Мета статті полягає у дослідженні взаємодії та допомоги, яку надає Чеська Республіка Україні в умовах широкомасштабної війни проти російської федерації. У статті використано статистичний, порівняльний, моніторинговий методи, системний і функціональний методологічні підходи.

Автори статті наголошують, що війна, яку розпочала рф проти України, створила загрозу всьому цивілізованому світу; що прогресивні, демократичні держави відразу ж підтримали Україну в цій жорстокій війні, всіляко допомагають незламному українському народу вистояти і подолати загарбників; що лідери держав світу неодноразово заявляли, що будуть допомагати Україні стільки, скільки буде потрібно. Водночас у статті проаналізовані позиції лідерів країн-сусідів (Словаччини та Угорщини), які відмовляються надавати військову та гуманітарну допомогу Україні у війні, розв'язаній російською федерацією, не розуміючи, що у випадку поразки нашої держави – ворог не зупиниться, а намагатиметься повернути свій вплив у країнах Центрально-Східної Європи.

Досліджено суттєвий внесок Чеської Республіки в надання Україні різної підтримки – матеріальної, гуманітарної та військової, з перших днів війни проти чинного в росії терористичного та тоталі-

383

---

¹ Доктор політичних наук, професор кафедри політології та державного управління факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. E-mail: v.burdjak@chnu.edu.ua; <https://orcid.org/0000-0003-0037-2173>.

² Доктор політичних наук, професор кафедри суспільних наук Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. E-mail: tetiana.fedorchak@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0002-8404-5526>.

тарного режиму. Особливо потужною виявилася Чеська ініціатива щодо поставки боєприпасів для України, яку започаткував у лютому 2024 року президент Чеської Республіки Петр Павел.

Ключові слова: Чеська Республіка, Україна, широкомасштабна війна рф проти України, ініціатива щодо боєприпасів.

The Czech initiative on ammunition is a significant help to Ukraine for victory over russia

The purpose of the article is to investigate interaction and assistance, which the Czech Republic provides to Ukraine in the context of a large-scale war against the russian federation. The article uses a statistical comparative, monitoring methods, system and functional methodological approaches.

The authors of the article emphasize that war, which was launched by the russian federation against Ukraine, created a threat to the entire civilized world; that progressive, democratic states immediately supported Ukraine in this brutal war, in every possible way help the indomitable Ukrainian people to resist and overcome the invaders; that world leaders have repeatedly stated that will help Ukraine as much as needed.

At the same time, the article analyzes the positions of the leaders of neighboring countries (Slovakia and Hungary), who refuse to provide military and humanitarian aid to Ukraine in the war, dissolved by the russian federation, not understanding that in the event of the defeat of our state – the enemy will not stop, and will try to regain its influence in the countries of Central and Eastern Europe.

The significant contribution of the Czech Republic to the provision of various support to Ukraine has been studied – material, humanitarian and military, from the first days of the war against the terrorist and totalitarian regime in russia. The Czech initiative to supply ammunition to Ukraine was particularly powerful, which was launched in February 2024 by the President of the Czech Republic, Petr Pavel.

Ukrainians are very grateful to the Czechs for their understanding and help, which the leaders of Ukraine have repeatedly emphasized. Also help, which the Czech Republic provides to Ukraine, highly valued by the allies of the Czech Republic, thanks to which the Czech Republic strengthened its respect and recognition in the international environment.

Keywords: Czech Republic, Ukraine, large-scale russian war against Ukraine, ammunition initiative.

Постановка проблеми. Війна, яку розпочала російська федерація проти України, – це виклик усьому цивілізованому світу. І цілком зрозуміло, що прогресивні, демократичні держави відразу ж підтримали Україну в цій жорстокій війні, всіляко допомагають незламному українському народу вистояти і подолати загарбників. Чехи, напевно краще за інших народів ЦСЄ, розуміють підступність рашистів, адже події 1968 р., танки на вулицях Праги, інших чеських міст та сіл залишили слід в історичній пам'яті не одного покоління чехів. Сучасні дії рф – основа терористичного та тоталітарного режиму, чинного в росії, державі, яка успадкувала і вдосконалила найжахливіші світові каральні традиції і практики.

Чеська Республіка (ЧР) пережила воєнну окупацію, червоний терор і переслідування, але вистояла і перемогла. Сучасна Чехія – невід'ємна частина демократичного світу, член НАТО та Європейського Союзу. Чехи відчули сповна, що дворушність і брехня завжди були основою комуністичного режиму СРСР. Кремлівські посіпаки готові на все, лишень би втримати свою владу та монополію на брехню. Саме тому чехи допомагають Україні, яка бореться за незалежність і суверенітет; обрала шлях до правди та свободи, демократії і гідності, до європейських цінностей, європейського співтовариства. Як колись чехи у період Празької весни, Україна теж платить за свій вибір найвищу ціну.

385

Дружні українсько-чеські відносини розпочались ще в період спільного існування двох сучасних держав – Чеської Республіки та Словацької Республіки (СР), у Чехословацькій федерації. 8 грудня 1991 р. Чеська і Словацька Федеративна Республіка (ЧСФР) визнала незалежність України, а невдовзі – 30 січня 1992 р., між Україною та ЧСФР були встановлені дипломатичні відносини. Впродовж минулих років Чеська Республіка завжди була надійним партнером України в світі, найперше у справі збереження суверенітету та територіальної цілісності нашої держави, послідовно підтримувала євроінтеграційний та євроатлантичний курс України, а в широкомасштабній війні надає значну допомогу в протидії агресії рф. Співпраці України і ЧР притаманна динаміка «в політичній, економічній та культурній сферах», активне формування договірно-правової бази, пошук двосторонніх контактів на різних рівнях (Політичні відносини).

Чехія активно допомагає Україні в оборонній сфері, започаткувавши з цією метою низку проектів. Це підтвердив перший заступник

міністра оборони ЧР Д. Блажковець на першому Форумі оборонних індустрій, заявивши, що «Чехія допомагає Україні боротися з варварською російською агресією, від самого її початку», та запевнив, що «Прага продовжить підтримувати Україну до самого кінця війни» (Чехія та Україна). У даній статті саме і проаналізована важливість та актуальність чеської ініціативи щодо боєприпасів для України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Прагнення урядів країн світу й окремих громадян іноземних держав допомогти Україні та українцям вистояти і подолати ворога у широкомасштабній війні проти рф висвітлюють українські й зарубіжні ЗМІ. Вони описують події на фронті, публікують інформаційні матеріали, інтерв'ю з лідерами держав, урядів, військовими тощо. Цим питанням багато уваги приділяють українські та чеські журналісти, зокрема А. Андрусак, Ю. Кузьменко, Х. Мельник, Ю. Свиридюк, Л. Палата, Д. Керекеш та інші. Актуальність проблеми диктує різноманітність і ступінь деталізації різних матеріалів. Так, багато повідомлень пов'язано з постачанням Україні зброї, військового спорядження, підготовці і навчанням воїнів ЗСУ в дружніх державах. Тож, автори статті проаналізували доволі широкий масив джерел, які висвітлюють різні аспекти військової та гуманітарної допомоги Україні.

Мета статті – дослідження взаємодії та допомоги, яку надає Чеська Республіка Україні в умовах широкомасштабної війни проти рф. У статті використано статистичний, порівняльний, моніторинговий методи, системний і функціональний методологічні підходи.

Виклад основного матеріалу. Широкомасштабна війна рф проти України, що розпочалася 24 лютого 2022 р., стала лакмусовим папірцем у ставленні різних держав світу до України. Слід зазначити, що реакція різних країн на напад рф на Україну досить неоднозначна, зокрема й близьких держав-сусідів. Так, президентка Словацької Республіки З. Чапутова, країни, яка раніше допомагала Україні зброєю та військовим спорядженням, тепер виступила проти надання нового пакета військової допомоги Україні, у зв'язку з результатами дострокових парламентських виборів 30 вересня 2023 р. (Kerekes D.), на яких перемогла популістська проросійська партія Smer-SD Р. Фіцо (Свиридюк). Прес-секретар З. Чапутової повідомив, що вона «поважає результати демократичних виборів», а оскільки голова партії Smer-SD раніше мав намір «не давати Україні жодного патрона», то

президентка вважає, що ігнорування позиції лідера партії Р. Фіцо «створило б прикрий прецедент на майбутнє» (Андрусяк).

Схожу позицію займає й інша сусідня країна – Угорщина, яка затримує ухвалення законодавства щодо передачі Євросоюзом Україні на озброєння двох млрд євро за рахунок прибутків від заморожених російських активів (Угорщина).

Після тривалих дебатів у квітні-травні 2024 р., країни Євросоюзу погодилися використати прибутки від майже 190 млрд євро заморожених російських активів, які зберігаються в бельгійському депозитарії Euroclear, на закупівлю зброї для України. Втім, на зустрічі послів ЄС 22 травня, представник Угорщини виступив проти прискорення виплат, і заперечив одностайну підтримку ЄС для кожної виплати Україні. «На даний момент вони блокують все, що пов'язано з військовою підтримкою України», – заявив один з учасників зустрічі. На його думку, застереження Будапешта триватимуть аж до європейських виборів, які пройдуть у червні 2024 р. Для досягнення згоди щодо використання прибутку від заморожених активів рф, чиновники ЄС запропонували Угорщині угоду, за якою її частку фондів не використовуватимуть на закупівлю зброї Україні (Угорщина).

387

Натомість Чеська Республіка, суспільство та її лідери впродовж останніх років демонструють цілком інше ставлення до війни в Україні. Вже з першого місяця вторгнення, Чехія почала постачати Україні важку техніку та військове спорядження. Незважаючи на те, що непотрібних матеріалів на армійських складах практично немає, Міністерство оборони Чехії продовжує підтримувати Україну і буде підтримувати її й надалі. «Наша допомога не припиняється, вона просто матиме іншу форму», – сказала міністр Я. Чернохова. – Чехія може надавати подальшу допомогу Україні у зв'язку з модернізацією та закупівлею нової техніки для озброєння армії Чеської Республіки (ČR poskytlá Ukrajině).

Окрім матеріальної допомоги, чеська армія зосереджується на підготовці українських військових. У рамках місії EUMAM 2023 р. ЄС підготував понад 4300 українських військових, що становить більше 10% від загальної кількості військових, підготовлених у цій місії. 3240 українців пройшли навчання на території Чехії, ще майже 1100 – у Польщі. У кінці лютого 2024 р. відбулася чергова ротація українських військових. У поточному році чеська армія знову навчатиме майже 4 тис. українських військових (ČR poskytlá Ukrajině).

Попри це, десятки українських військових пройшли лікування у військових госпіталях Чехії. Країна також взяла участь у навчанні піротехніків, які очищатимуть Україну від мін. Міністр оборони Я. Чернохова в Брюсселі підписала меморандум про участь Чеської Республіки в коаліції з розмінування.

Звичайно, військова підтримка є вирішальною, але доволі відчутною та потрібною є й гуманітарна допомога. Показово, що з лютого 2022 р. Чеська Республіка прийняла понад 0,5 млн біженців, переважно жінок, дітей і людей похилого віку (V Lucemburku). Коли Чехія приймала біженців війни з України, до їх розміщення долучилося також і Міністерство оборони, надавши притулок понад тисячі біженців у дванадцяти військових об'єктах.

388 — Як повідомляли Ceske Noviny, міністр оборони Чеської Республіки Яна Чернохова після зустрічі з президентом ЧР П. Павелом ще 5 квітня 2022 р. представила перелік речей, які Прага надіслала в Україну та планує надіслати незабаром. Так, Чехія планувала надати Україні 600-700 млн крон (\$25-29 млн) військової допомоги, яка включала в основному майно зі сховищ, що в той час не використовувалося чеською армією. «Допомога, яку ми плануємо разом з головою Генштабу, коштує майже 600-700 млн крон. Це не фінансова допомога, а військова техніка, яка все ще залишається на наших складах, яка є «непотрібною» і яку чеська армія справді може надіслати в Україну, не ставлячи під загрозу свою власну обороноздатність», – заявила Я. Чернохова (Czech Republic). Вона підкреслила, що Міністерство оборони завжди дбає про можливість заміни військової техніки, яка відправляється в Україну, що допомога в цьому секторі триває, зокрема щодо створення спільного чесько-українського виробничого кластеру та поставки озброєння приватними компаніями, які отримують дозволи від держави в прискореному режимі (Ministerstvo obrany). На початку жовтня 2022 р. Чехія надала новий пакет військової допомоги Україні на суму майже 400 млн крон, а 19 жовтня повідомила про ще один пакет на 22 млн крон (це майже 900 тис. євро).

У кінці лютого 2023 р. уряд Чехії схвалив подальше постачання військової допомоги Україні та продовжив відправляти обладнання зі складів. Міністр оборони Я. Чернохова не розкрила жодного конкретного обладнання, яке поставляється, але сказала, що Чехія зі своїх армійських резервів наразі відправила 38 танків, 55 броньованих

машин, чотири літаки та 13 самохідних гаубиць. Також збільшилися поставки з приватного сектора (Czech Government). Президент Чехії П. Павел тоді ж зазначив, що Чехія вже допомогла Україні з постачанням озброєнь та має ще певні можливості в сфері протиповітряної оборони й боєприпасах, які його країна здатна виробляти. Водночас прем'єр-міністр Чеської Республіки П. Фіала повідомив, що військова допомога Україні від чеського уряду з початку повномасштабного вторгнення РФ досягла 10 млрд чеських крон (422 млн євро), а оборонна промисловість держави надіслала додатково озброєння на 30 млрд крон (1,27 млрд євро) (Vláda Petra Fialy).

22 лютого 2023 р. у Варшаві відбулася зустріч лідерів країн східного флангу НАТО з президентом США Джо Байденом, на якій він пообіцяв «захищати кожен дюйм НАТО». На цій зустрічі, щоб заспокоїти союзників, майже через рік після вторгнення Росії в Україну, П. Фіала заявив, що за минулий рік Чехія поставила в Україну сотні одиниць важкої військової техніки, у тому числі 89 танків, і продовжить підтримувати зусилля з надання допомоги Києву (Czechs have sent).³⁸⁹ Четверть допомоги було передано безпосередньо з державних і військових магазинів, а інша частина надійшла в результаті ліцензій, які уряд надавав виробникам. Водночас прем'єр сказав, що в найближчі місяці в Україну надійдуть товари на десятки мільярдів крон. «Ми можемо зробити це не лише завдяки нашій рішучості, але й завдяки фінансовій підтримці союзників, фінансовим ресурсам для модернізації армії». Про це повідомило посольство США в Празі, заявивши, що Сполучені Штати нададуть Чеській Республіці 200 млн доларів на модернізацію військових частин та заміну обладнання, замість надісланого в Україну. Чехи отримують бойові танки Leopard 2A4 з Німеччини в рамках міжнародної програми обміну, щоб посилити постачання зброї в Україну. Крім цього, Чехія заявила про готовність ремонтувати українську бронетехніку для допомоги Україні (Czechs have sent).

Про те, що Чехія продовжить підтримувати Україну в боротьбі з російськими окупантами, постачаючи зброю та боєприпаси до Збройних Сил України, заявив також і міністр закордонних справ Ян Ліпавскі. За його словами, чехи та чеський уряд завжди підтримували українців у боротьбі за свободу і незалежність. «Ми пишаємося і завжди будемо пишатися тим, що стали першою країною, яка передала різні типи важкого озброєння Україні, і тим, що ми досі є одним

із найбільших її постачальників озброєнь», – заявив він (The Czech Republic announces). Крім того, міністр додав, що Чехія продовжить передавати необхідне озброєння українській армії та навчати українських воїнів на своїх полігонах. Міністр анонсував, що представники урядів обох країн зустрінуться в Києві та обговорять, як Чеська Республіка може надалі підтримувати Україну в боротьбі з російською агресією. «Ми будемо говорити про покарання російських військових злочинців, створення спеціального судового трибуналу для покарання злочину агресії, нашу підтримку вступу України до Європейського Союзу та НАТО та співпрацю у захисті свободи і демократії в Центральній та Східній Європі, – сказав міністр. – Іншою темою для розмови буде ця зима для українських громадян. Чехи думають про те, як допомогти українцям пережити холодну пору року в умовах російського терору» (Lipavský ro ruských). Міністр також повідомив, що Чехія вже напрацювала багато стратегічних проєктів в оборонній та інших сферах, зокрема у сфері захисту від ворожої пропаганди та російської дезінформації (Baroch).

390

— Серед зазначених проєктів, особливо важливою стала ініціатива Чеської Республіки щодо допомоги і придбання боєприпасів для України, з якою виступив президент країни Петр Павел. Ініціатива офіційно стартувала 20 лютого 2024 р. на Мюнхенській конференції з безпеки, коли президент Чехії, колишній голова Військового комітету Північноатлантичного альянсу (НАТО), пояснив, що Україна терміново потребує артилерійських та інших боєприпасів, і що Чехія знає, де їх можна дістати. Чеська Республіка організувала придбання 800 тисяч артилерійських снарядів для України. «Ми змогли знайти, – сказав П. Павел, – півмільйона боєприпасів калібру 155 міліметрів і 300 000 боєприпасів калібру 122 міліметри. Чеська Республіка може роздобути ці боєприпаси, але інші країни теж можуть фінансово долучитися до цієї операції» (Палата). Президент висловив не лише свою особисту думку, але й чеського політикуму. «Необхідно терміново надати Україні потрібні боєприпаси, і ми повинні знайти всі можливі шляхи для цього», – одразу ж підтвердив участь чеського уряду в операції речник МЗС Чеської Республіки Д. Дрейк (Палата).

Чеська ініціатива стартувала дуже вчасно і допомогла ЗСУ врятувати ситуацію тоді, коли затвердження чергового великого пакету військової допомоги Україні (понад \$ 60 млрд) від США було заморожено через опір депутатів Конгресу від Республіканської партії. На-

голосимо, що європейські оборонні компанії теж не могли поставити Україні необхідну кількість боєприпасів, через повільне зростання виробничих потужностей.

Ініціативу чеського президента підтримали майже 20 країн, серед яких була і Німеччина, яка досить обережно ставилася до надання військової допомоги Україні. Чехії вдалося домогтися підтримки своєї ініціативи з боку партнерів щодо закупівлі сотень тисяч одиниць артилерійських боєприпасів для України. Це, безперечно, потужна підтримка для нашої держави, що допоможе Україні в її протидії збройній агресії РФ, доки потужності європейських та українських заводів з виробництва зброї не зростуть настільки, щоб забезпечити потреби ЗСУ в боєприпасах.

Відомо, що ще весною 2023 р. ЄС пообіцяв поставити Україні один млн боєприпасів до кінця 2023 р., але й досі не виконав цього зобов'язання в повному обсязі. «Для того, щоб Україна могла захистити себе на полі бою, їй потрібно багато протиракетних засобів, ракет, ППО і всього іншого, щоб збивати безпілотники з повітря і на фронті на сході країни. Уже триває війна на виснаження, яка ведеться переважно за допомогою артилерії, тому українські партнери потребують багато чого. Ми повідомляємо про це країнам-членам» – заявив на брифінгу в Брюсселі речник зовнішньої політичної служби ЄС П. Стано (Кузьменко). За його словами, країни Євросоюзу вже надали Україні 300 тис. снарядів і 3300 ракет із запасів; виконано понад 20 рамкових контрактів. Станом на кінець грудня 2023 р. контракти передбачали постачання Україні щонайменше 180 000 боєприпасів. Восени 2023 р. голова МЗС України Д. Кулеба припустив, що Євросоюз, ймовірно, не зможе виконати план постачання Україні мільйона снарядів через «жалюгідний стан оборонної промисловості».

391

У січні 2024 р. єврокомісар із питань внутрішнього ринку та послуг Т. Бретон заявив, що ЄС все ще може досягти поставленої мети та виробити один млн артилерійських боєприпасів до весни 2024 р., які потім будуть відправлені в Україну. Але цей процес і сьогодні розвивається дуже повільно.

22 квітня 2024 р. в Люксембурзі, зустрілися міністри закордонних справ і оборони країн ЄС, щоб обговорити чеську ініціативу щодо боєприпасів – військову допомогу Україні. До них приєдналися представники інших країн, зацікавлених у підтримці чеської ініціативи щодо боєприпасів. Головною темою зустрічі була ситуація в Украї-

ні, тому були запрошені і міністри оборони. Міністри закордонних справ і оборони України Д. Кулеба та Р. Умеров виступили у відеоефірі з описом поточної ситуації.

Підкреслимо, що в останні місяці Україна, використовуючи різні платформи, форуми, зустрічі на рівні президентів, голів урядів та парламентів, вищих посадовців постійно закликає союзників до ще більшої військової підтримки, оскільки ситуація на полі бою є надто важкою і складається вкрай несприятливо (V Lucemburku). За оцінками військових експертів, нині на лінії фронту рф має п'яти – восьмикратну перевагу у важкому озброєнні через нестачу в українців боєприпасів. Так, нещодавній відступ українських сил з Авдіївки під Донецьком і її перехід під контроль рф, на думку аналітиків, стався насамперед через брак боєприпасів в ЗСУ. Є побоювання, що рф спробує здійснити новий наступ для значного прориву чинної лінії фронту. Тож, масштабні постачання боєприпасів, які організувала ЧР, дуже потрібні і мають на меті запобігти цьому.

392

Широке обговорення чеської ініціативи щодо боєприпасів у Люксембурзі стало найзначнішим успіхом останніх тижнів стосовно допомоги Україні. Поки західні країни не зможуть виробляти достатньо необхідних боєприпасів, чеська сторона запропонувала вивчити світові ринки третіх країн. «На даний момент 18 країн беруть участь у Чеській ініціативі щодо боєприпасів», – підтвердив заступник міністра оборони Д. Блажковец. Він додав, що обачність є ключем до успіху проекту, і тому лише залучені учасники обмінюються інформацією один з одним (V Lucemburku). Серед країн, які підтримали ініціативу, вже є Канада, Німеччина, Нідерланди та Португалія. міністр оборони Чехії Я. Чернохова також підписала меморандум про взаєморозуміння з Бельгією і Швецією (ČR převzala).

Чеська ідея, в рамках якої, завдяки давнім традиціям оборонної промисловості, вдалося за короткий час забезпечити фінансування півмільйона артилерійських боєприпасів, розраховує отримати ще сотні тисяч боєприпасів. Ініціативу схвалив президент США Джо Байден під час нещодавнього візиту прем'єр-міністра Чеської Республіки П. Фіали до США.

Яким чином розпочалася кампанія з закупівлі снарядів і як вона діє – важко стверджувати, оскільки будь-які офіційні подробиці відсутні. Відомо лишень, що наприкінці лютого першими до чеської ініціативи приєдналися Данія, Нідерланди та Канада, а приблизно через

місяць це зробили вже двадцять країн ЄС і НАТО, включно з Німеччиною і Францією. Чеський уряд офіційно не поширює деталі кампанії, в основному тому, щоб перешкодити росії купувати боеприпаси в країнах, де Москва теж має вплив і контакти. Втім, сервер Aktualne.cz зазначає, що в проєкті активно співпрацюють десять чеських оборонних компаній, які енергійно розвивають свої контакти з країнами Глобального Півдня для закупівлі там боеприпасів.

До 1989 р. чинний у Чехословаччині соціалістичний уряд постійно підтримував виробництво продукції військово-промислового комплексу і країна входила в десятку провідних експортерів зброї світу. У 1990-х рр. експорт зброї різко скоротився, але частина чеської оборонної промисловості зберегла потенціал і виробничі потужності. Тож, Чеська Республіка і надалі виробляє та експортує численні види озброєнь: бойові літаки, самохідні артилерійські установки (САУ) та стрілецьку зброю. У 2023 р. Чеська Республіка експортувала зброї на суму 1,2 млрд євро (Kdyby se tolik).

Відомо, що чеські оборонні компанії мають багато контактів у ³⁹³ країнах третього світу і нині активно їх використовують для закупівлі боеприпасів для України. Союзники Києва забезпечили всі кошти, необхідні для чеської ініціативи, підтримавши закупівлю сотень тисяч одиниць артилерійських боеприпасів з країн, розміщених поза Євросоюзом. На початку березня 2024 р. президент П. Павел під час візиту в Середньочеський край відзвітував про перший великий успіх у реалізації ініціативи Праги. «Станом на ранок ми зібрали загальну суму для закупівлі всіх боеприпасів, тобто 800 тисяч штук». За його словами, наступний крок повинен зробити чеський уряд, який укладе меморандум і налагодить взаємовідносини. «Потім чеська сторона повідомить усі країни-контрибутори про графік і те, як ми будемо діяти», – сказав президент П. Павел (Česka iniciativa).

Висновки. Отже, як видно з наведених джерел, заяв чеських урядовців і політиків, вони намагаються якнайкраще і найшвидше підтримати Україну в складний період російсько-української війни; висловлюють свою готовність дотримуватися такої позиції стільки, скільки буде потрібно, щоб Україна змогла відстояти свою суверенність та незалежність і відбудувати країну. Чеська Республіка надала Україні доволі потужну військову допомогу, як країні, що протистоїть російській агресії. «Україна – наша перша лінія оборони, тому ми маємо й надалі її підтримувати. Ціна нашої підтримки відносно

низька. Це Україна платить за свободу своєю кров'ю та життям», – заявила міністр оборони ЧР Я. Чернохова на зборах командування чеської армії (ČR poskytla Ukrajině).

Українці дуже вдячні чехам за розуміння та допомогу, на чому неодноразово наголошували лідери України. Також допомогу, яку Чехія надає Україні, високо цінують її союзники, завдяки чому Чеська Республіка зміцнила власну повагу та визнання в міжнародному середовищі.

Джерела та література:

1. Андрусак А. «Поважає результати виборів»: президент Словаччини виступила проти нового пакета допомоги Україні. URL: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/597065-povazhaye-rezultati-vivoriv-prezident-slovachchini-vistupi-la-proti-novogo-paketa-dopomogi-ukrayini>

394 — 2. Кузьменко Ю., Мельник Х. Євросоюз до кінця зими виготовить 1 млн боєприпасів для України – речниця ЄК. URL: <https://suspilne.media/659486-es-do-kinca-zimi-vigotovit-1-mln-boepripasiv-dla-ukraini-recnica-ek/>

3. Палата Л. Як Чехія мобілізувала Захід придбати снаряди для ЗСУ. URL: <https://www.dw.com/uk/ak-cehia-mobilizovala-zahid-privdbati-sotni-tisac-snaradiv-dla-zsu/a-68662906>

4. Політичні відносини між Україною та Чехією. URL: <https://czechia.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/308-politichni-vidnosini-mizh-ukrajinoju-ta-chehijeju>

5. Свиридюк Ю. Словаччина виступила проти надання нового пакета військової допомоги Україні // <https://suspilne.media/587139-slovaccina-vistupila-proti-nadanna-novogo-paketa-vijskovo-dopomogi-ukraini/>

6. Угорщина затримує фінансування зброї для України із прибутків від заморожених активів Росії – Financial Times. 27 травня 2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/3867766-ugorsina-zatrimue-finansuvan-na-zbroi-dla-ukraini-iz-pributkiv-vid-zamorozenih-aktiviv-rosii-ft.html>

7. Чехія та Україна вже співпрацюють в галузі ВПК – заступник міністра оборони. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3767919-cehia-ta-ukraina-vze-spivpracuut-u-galuzi-vpk-zastupnik-ministra-oboroni.html>

8. Baroch P. (2023) Ministr zahraničí Lipavský: Putin nechce mír, chce válku. Zákulisní diplomatická jednání s Kremlem se nevedou, říká ministr zahraničí Jan Lipavský. URL: <https://www.hrot24.cz/clanek/ministr-zahranici-lipavsky-putin-nechce-mir-chce-valku>

9. Česka iniciativa uspela. Částka na nákup munice je shromážděná, oznámil Pavel. URL: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/spojenci-kyjeva-zajistili-temer-vsechny-finance-na-ceskou-iniciativu.A240307_120127_zahranicni_pitt

10. ČR poskytla Ukrajině vojenskou pomoc za více než šest miliard korun. 2924. URL: https://mzv.gov.cz/kiev/cz/zpravy_a_udalosti/cr_poskytla_ukrajine_vojenskou_pomoc_za.html

11. ČR převzala první darovaný tank a podepsala memorandum o pořízení švédských BVP. URL: <https://zpravy.tiscali.cz/cr-prevzala-prvni-darovany-tank-a-podepsala-memorandum-o-porizeni-svedskych-bvp-548055>

12. Czech Government Approves More Military Aid For Ukraine. URL: <https://www.rferl.org/a/czech-ukraine-military-aid/32284650.html>

395

13. Czech Republic to Supply Ukraine with USD\$29 Million Military Aid. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/eng/news/2023/04/5/7159268/>

14. Czechs have sent 89 tanks, hundreds of pieces of heavy machinery to Ukraine – PM. URL: <https://www.reuters.com/world/europe/czechs-have-sent-89-tanks-hundreds-pieces-heavy-machinery-ukraine-pm-2023-02-22/>

15. Kdyby se tolik neotálelo s pomocí, byla by Ukrajina na tom líp, naznačil Pavel. URL: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/petr-pavel-rozhovor-prezident-ceska-republika-tagesschau-ard.A240509_113101_zahranicni_ikro

16. Kerekes D. Výsledky předčasných volieb 2023. Denník N (sk-SK). 18 septembra 2023. URL: <https://web.archive.org/web/20231001061734/https://dennikn.sk/volby/vysledky/>

17. Lipavský po ruských útocích: Česko musí vytrvat v podpoře Ukrajiny. URL: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-lipavsky-po-ruskych-utocich-cesko-musi-vytrvat-v-podpore-ukrajiny-242703>

18. Ministerstvo obrany. Firmy zbrojního průmyslu ČR a Ukrajiny budou společně produkovat vojenský materiál. URL: <https://mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/firmy-zbrojniho-prumyslu-cr-a-ukrajiny-budou-spolecne-produkovat-vojensky-material-240431/>

19. The Czech Republic announces further military support for Ukraine. URL: <https://mil.in.ua/en/news/the-czech-republic-announces-further-military-support-for-ukraine/>

20. V Lucemburku se k vojenské pomoci Ukrajině sešli ministři zahraničí a obrany, k české muniční iniciativě se připojují další země. URL: <https://mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/v-lucemburku-se-k-vojenske-pomoci-ukrajine-sesli-ministri-zahranici-a-obrany--k-ceske-municni-iniciative-se-pripojuji-dalsi-zeme-250591/>

21. Vláda Petra Fialy schválila další vojenskou pomoc bojující Ukrajině. URL: <https://vlada.gov.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-petra-fialy-schvalila-dalsi-vojenskou-pomoc-bojujici-ukrajine-194603/>

References:

396 — 1. Andrusiak A. «Povazhaie rezultaty vyboriv»: prezydent Slovacchyny vystupyla proty novoho paketa dopomohy Ukraini. URL: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/597065-povazhaye-rezultati-viboriv-prezident-slovachchini-vistupila-proti-novogo-paketa-dopomogi-ukrayini>

2. Kuzmenko Yu., Melnyk Kh. Yevrosoiuz do kintsia zymy vyhotovit 1 mln boieprypasiv dlia Ukrainy – rechnytsia YeK. URL: <https://suspilne.media/659486-es-do-kinca-zimi-vigotovit-1-mln-boepripasiv-dlia-ukraini-recnica-ek/>

3. Palata L. Yak Chekhiia mobilizovala Zakhid prydbaty snariady dlia ZSU. URL: <https://www.dw.com/uk/ak-cehia-mobilizovala-zahid-pridbati-sotni-tisac-snaradiv-dla-zsu/a-68662906>

4. Politychni vidnosyny mizh Ukrainoiu ta Chekhiieiu. URL: <https://czechia.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/308-politichni-vidnosini-mizh-ukrajinoju-ta-chehijeju>

5. Baroch P. (2023) Ministr zahraničí Lipavský: Putin nechce mír, chce válku. Zákulisní diplomatická jednání s Kremlem se nevedou, říká ministr zahraničí Jan Lipavský. URL: <https://www.hrot24.cz/clanek/ministr-zahranici-lipavsky-putin-nechce-mir-chce-valku>

6. Svyrydiuk Yu. Slovacchyna vystupyla proty nadannia novoho paketa viiskovoi dopomohy Ukraini // <https://suspilne.media/587139-slovaccina-vistupila-proti-nadanna-novogo-paketa-vijskovoi-dopomogi-ukraini/>

7. Uhorshchyna zatrymuie finansuvannia zbroi dlia Ukrainy iz prybutkiv vid zamorozhenykh aktyviv Rosii – Financial Times. 27 travnia

2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/3867766-ugorsina-zatrimue-finansuvan-na-zbroi-dla-ukraini-iz-pributkiv-vid-zamorozenih-aktiviv-rosii-ft.html>

8. Chekhiia ta Ukraina vzhe spivpratsiuiut v haluzi VPK – zastupnyk ministra oborony. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3767919-cehia-ta-ukraina-vze-spivpracuut-u-galuzi-vpk-zastupnik-ministra-oboroni.html>

9. Česka iniciativa uspela. Částka na nákup munice je shromážděná, oznámil Pavel. URL: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/spojenci-kyjeva-zajistili-temer-vsechny-finance-na-ceskou-iniciativu.A240307_120127_zahranicni_pitt

10. ČR poskytla Ukrajině vojenskou pomoc za více než šest miliard korun. 2024. URL: https://mzv.gov.cz/kiev/cz/zpravy_a_udalosti/cr_poskytla_ukrajine_vojenskou_pomoc_za.html

11. ČR převzala první darovaný tank a podepsala memorandum o pořízení švédských BVP. URL: <https://zpravy.tiscali.cz/cr-prevzala-prvni-darovany-tank-a-podepsala-memorandum-o-porizeni-svedskych-bvp-548055>

397

12. Czech Government Approves More Military Aid For Ukraine. URL: <https://www.rferl.org/a/czech-ukraine-military-aid/32284650.html>

13. Czech Republic to Supply Ukraine with USD\$29 Million Military Aid. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/eng/news/2023/04/5/7159268/>

14. Czechs have sent 89 tanks, hundreds of pieces of heavy machinery to Ukraine – PM. URL: <https://www.reuters.com/world/europe/czechs-have-sent-89-tanks-hundreds-pieces-heavy-machinery-ukraine-pm-2023-02-22/>

15. Kdyby se tolik neotálelo s pomocí, byla by Ukrajina na tom líp, naznačil Pavel. URL: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/petr-pavel-rozhovor-prezident-ceska-republika-tagesschau-ard.A240509_113101_zahranicni_ikro

16. Kerekes D. Výsledky předčasných volieb 2023. Denník N (sk-SK). 18 septembra 2023. URL: <https://web.archive.org/web/20231001061734/https://dennikn.sk/volby/vysledky/>

17. Lipavský po ruských útocích: Česko musí vytrvat v podpoře Ukrajiny. URL: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-lipavsky-po-ruskych-utocich-cesko-musi-vytrvat-v-podpore-ukrajiny-242703>

18. Ministerstvo obrany. Firmy zbrojního průmyslu ČR a Ukrajiny budou společně produkovat vojenský materiál. URL: <https://mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/firmy-zbrojniho-prumyslu-cr-a-ukrajiny-budou-spolecne-produkovat-vojensky-material-240431/>

19. The Czech Republic announces further military support for Ukraine. URL: <https://mil.in.ua/en/news/the-czech-republic-announces-further-military-support-for-ukraine/>

20. V Lucemburku se k vojenské pomoci Ukrajině sešli ministři zahraničí a obrany, k české muniční iniciativě se připojují další země. URL: <https://mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/v-lucemburku-se-k-vojenske-pomoci-ukrajine-sesli-ministri-zahranici-a-obrany--k-ceske-municni-iniciative-se-pripojuji-dalsi-zeme-250591/>

21. Vláda Petra Fialy schválila další vojenskou pomoc bojující Ukrajině. URL: <https://vlada.gov.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-petra-fialy-schvalila-dalsi-vojenskou-pomoc-bojujici-ukrajine-194603/>